

1-MODUL MAKTABGACHA YOSHDA TIL RIVOJLANISHINING PSIXOFIZIOLOGIK ASOSLARI

Reja

Nazariy qism

1. Maktabgacha yoshda til rivojlanishining psixofiziologik asoslari.
2. 3–7 yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishining bosqichlari.
3. Sensitiv davr va uning tilni o'zlashtirishdagi ahamiyati.
4. Til va miya rivojlanishining o'zaro bog'liqligi.
5. Taqlid mexanizmi va nutqni egallash jarayoni.
6. Ikki tilli muhitda o'zbek tilini o'zlashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.
7. Emotsional muhitning tilni o'zlashtirishga ta'siri.

Amaliy qism

1. Bolalar nutqini kuzatish.
2. Yosh xususiyatlarini tahlil qilish.
3. Nutqiy faollik kartasini tuzish.

Kalit so'z va iboralar

Psixofiziologiya, nutq rivojlanishi, maktabgacha yosh, sensitiv davr, til kompetensiyasi, neyroplastiklik, miya rivojlanishi, neyron bog'lanishlar, taqlid mexanizmi, artikulyatsiya, fonematik eshitish, lug'at boyligi, grammatik rivojlanish, dialogik nutq, monologik nutq, bilingvizm, ikki tilli muhit, kommunikativ kompetensiya, emotsional muhit, motivatsiya, nutqiy faollik, til muhiti, kuzatish, tahlil, nutqiy faollik kartasi.

KIRISH

Maktabgacha yosh (3–7 yosh) bolaning nutqi, tafakkuri va shaxs sifatida rivojlanishining eng muhim bosqichi hisoblanadi. Ushbu davrda bola atrofdagi olamni faol idrok etadi, kattalar va tengdoshlari bilan muloqot qiladi hamda ona tili va ikkinchi tilni tabiiy ravishda o'zlashtiradi. Tilni egallash jarayoni bosh miya faoliyati, xotira, tafakkur, eshitish idroki va emotsional rivojlanish bilan chambarchas bog'liq.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida davlat tilini o'qitish bolalarda tinglash, tushunish, fikrini erkin bayon etish, savol berish va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli pedagog bolalarning yosh va psixofiziologik xususiyatlarini hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlarni yaxshi bilishi zarur.

Mazkur mavzuda 3–7 yoshdagi bolalar nutqining rivojlanish bosqichlari, sensitiv davr, til va miya rivojlanishining o'zaro bog'liqligi, taqlid mexanizmi, ikki tilli muhitda o'zbek tilini o'zlashtirish hamda emotsional muhitning til rivojlanishiga ta'siri yoritiladi. Amaliy mashg'ulotlarda esa bolalar nutqini kuzatish, yosh xususiyatlarini tahlil qilish va nutqni rivojlantirishga qaratilgan didaktik o'yinlar ishlab chiqish bo'yicha amaliy ko'nikmalar shakllantiriladi.

MAQSAD

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarida 3–7 yoshdagi bolalar nutqining psixofiziologik rivojlanish xususiyatlari, tilni o'zlashtirish qonuniyatlari hamda ikki tilli muhitda davlat tilini samarali o'qitish bo'yicha nazariy bilimlarni shakllantirish, shuningdek bolalar nutqini kuzatish, yosh xususiyatlarini tahlil qilish va nutqiy faollikni baholash bo'yicha amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish.

1. Maktabgacha yoshda til rivojlanishining psixofiziologik asoslari

Maktabgacha yosh davri bolaning nutq, tafakkur va bilish faoliyati jadal rivojlanadigan muhim bosqich hisoblanadi. Bu davrda tilni o'zlashtirish bolaning psixik rivojlanishi va organizmning fiziologik yetilishi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, nutqning shakllanishi murakkab psixofiziologik jarayon sifatida kechadi.

Psixofiziologiya – insonning psixik faoliyati va organizmning fiziologik jarayonlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni o'rganuvchi fan. Til rivojlanishining psixofiziologik asoslari bolaning bosh miya faoliyati, markaziy nerv tizimi, sezgi organlari hamda psixik jarayonlar (idrok, diqqat, xotira va tafakkur)ning birgalikdagi faoliyatiga tayanadi.

Til va nutq bir-biri bilan bog'liq tushunchalardir.

Til – jamiyat tomonidan yaratilgan aloqa vositasi bo'lsa, nutq – til vositalari yordamida fikrni ifodalash jarayonidir. Bola tilni eshitish, kuzatish, taqlid qilish va muloqot jarayonida bosqichma-bosqich egallaydi.

Nutq rivojlanishining fiziologik asosini bosh miya, markaziy nerv tizimi va artikulyatsiya apparati tashkil etadi. Eshitish, ko'rish va nutq organlarining me'yoriy faoliyati bolaning to'g'ri talaffuz qilishi va nutqni o'zlashtirishida muhim ahamiyatga ega.

Nutq rivojlanishiga biologik omillar bilan bir qatorda ijtimoiy muhit ham kuchli ta'sir ko'rsatadi. Oiladagi muloqot, tarbiyachining nutq madaniyati, tengdoshlari bilan muloqot hamda boy til muhiti bolaning lug'at boyligini kengaytiradi va nutqiy faolligini oshiradi.

2. 3–7 yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishining bosqichlari

3–7 yosh oralig'i bolaning nutqi eng faol rivojlanadigan davr hisoblanadi. Bu davrda lug'at boyligi ortadi, tovushlarni to'g'ri talaffuz qilish, grammatik jihatdan to'g'ri gap tuzish hamda o'z fikrini izchil bayon etish ko'nikmalari shakllanadi. Nutq rivojlanishi bolaning yoshi, individual xususiyatlari va til muhitiga bog'liq holda bosqichma-bosqich kechadi.

3–4 yoshda bola oddiy gaplar tuza boshlaydi, kundalik muloqotda faol ishtirok etadi, savollarga javob beradi va yangi so'zlarni tez o'zlashtiradi. Lug'at boyligi ortib, ikki-uch so'zdan iborat gaplardan kengroq gaplarga o'ta boshlaydi.

4–5 yoshda lug'at zaxirasi sezilarli darajada kengayadi. Bola murakkabroq gaplar tuzadi, predmet va hodisalarni tavsiflay oladi, voqealarni ketma-ket bayon qilishni o'rganadi. Dialogik nutq faol rivojlanib, tengdoshlari bilan erkin muloqot qila boshlaydi.

5–6 yoshda grammatik jihatdan to'g'ri nutq shakllanadi. Bola hikoya tuzish, ertak va voqealarni qayta so'zlab berish, sabab-oqibat bog'lanishlarini tushuntirish hamda o'z fikrini aniq ifodalash ko'nikmalariga ega bo'ladi. Nutqning ifodaliligi va intonatsiyasi ham rivojlanadi.

6–7 yoshda bola maktab ta'limiga tayyorlik darajasiga erishadi. U mustaqil ravishda muloqot olib boradi, savollar beradi, fikrini mantiqiy va izchil bayon qiladi, eshitgan matnni tahlil qiladi va qayta hikoya qila oladi. Bu davrda fonematik eshitish, nutq madaniyati va kommunikativ kompetensiya yanada takomillashadi. 4 yoshli maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilaridan ot turkumiga doir so'zlar so'zlarning mazmuni so'ralganda deyarli hammasi fe'l so'z turkumi doirasida javob berishdi. Masalan, ovqatni "yeydigan", suv "ichadigan", kitob "o'qiydigan", nonni ham "yeydigan" deb javob berishdi. (Toshkent shahar Bektemir tumani 575-maktab va maktabgacha ta'lim tashkiloti, 10 nafar bola. 15.06.2026-yil).

Umuman olganda, 3–7 yoshda nutq rivojlanishi quyidagi yo'nalishlarda amalga oshadi:

- lug'at boyligining kengayishi;
- tovushlarni to'g'ri talaffuz qilish;
- grammatik jihatdan to'g'ri gap tuzish;
- bog'lanishli nutqni rivojlantirish;
- dialogik va monologik nutqni shakllantirish;
- muloqot madaniyati va kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish.

Mazkur bosqichlarni hisobga olgan holda tashkil etilgan ta'lim jarayoni bolalarning nutqiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydi va davlat tilini muvaffaqiyatli o'zlashtirishiga xizmat qiladi.

3. Sensitiv davr va uning tilni o'zlashtirishdagi ahamiyati

Sensitiv davr – bu bolaning muayyan bilim, ko'nikma va malakalarni egallashi uchun eng qulay bo'lgan rivojlanish bosqichidir. Tilni o'zlashtirish nuqtai nazaridan maktabgacha yosh, ayniqsa **3–7** yosh oralig'i, eng samarali davr hisoblanadi. Ushbu davrda bolaning bosh miyasi yangi axborotni tez qabul qiladi, eslab qoladi va amaliy nutqda qo'llay oladi.

Sensitiv davrda bolalar yangi so'zlarni oson o'zlashtiradi, tovushlarni to'g'ri talaffuz qilishni, grammatik tuzilmalardan foydalanishni hamda muloqot qilish ko'nikmalarini tabiiy ravishda egallaydi. Bu yoshda tilni o'rganish majburiy yodlash

orqali emas, balki eshitish, kuzatish, taqlid qilish va faol muloqot jarayonida amalga oshadi.

Tilni o'rgatishda sensitiv davr imkoniyatlaridan samarali foydalanish uchun bolaga boy til muhiti yaratish muhimdir. Ertak o'qish, she'r yodlash, qo'shiq kuylash, didaktik va harakatli o'yinlar, rasmlar asosida suhbatlar hamda kundalik muloqot bolaning nutqiy faolligini oshiradi va tilni o'zlashtirish jarayonini tezlashtiradi.

4. Til va miya rivojlanishining o'zaro bog'liqligi

Tilni o'zlashtirish bolaning bosh miyasi rivojlanishi bilan bevosita bog'liq. Maktabgacha yoshda bosh miya faol rivojlanib, yangi neyron bog'lanishlar tez hosil bo'ladi. Bola eshitgan har bir yangi so'z, tovush va ibora miyada qayta ishlanadi hamda muntazam qo'llanilishi natijasida mustahkamlanadi. Shu bois erta yoshda tilni o'rgatish yuqori samaradorlik beradi.

Nutq rivojlanishida bosh miyaning nutq markazlari, eshitish va ko'rish analizatorlari, shuningdek markaziy nerv tizimi muhim rol o'ynaydi. Nutqni tinglash, tushunish, eslab qolish va mustaqil ifodalash jarayonlari miyaning turli qismlarining o'zaro hamkorligi asosida amalga oshadi.

Til rivojlanishida quyidagi psixik jarayonlar faol ishtirok etadi:

eshitish idroki;

diqqat;

xotira;

tafakkur;

tasavvur;

emotsional holat.

Mayda qo'l motorikasi va nutq rivojlanishi o'rtasida ham uzviy bog'liqlik mavjud. Plastilin bilan ishlash, mozaika terish, konstruktor yig'ish, rasm chizish va barmoq mashqlari nutq markazlari faoliyatini faollashtirib, tilni o'zlashtirish jarayonini qo'llab-quvvatlaydi.

Demak, bosh miya faoliyatini rag'batlantiruvchi mashg'ulotlar, boy til muhiti va faol muloqot bolalarning nutq rivojlanishini jadallashtiradi hamda davlat tilini muvaffaqiyatli o'zlashtirishiga yordam beradi.

5. Taqlid mexanizmi va nutqni egallash jarayoni

Taqlid mexanizmi maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqni egallashning eng tabiiy va samarali usullaridan biridir. Bola atrofidagi kattalarning nutqini tinglaydi, talaffuzi, intonatsiyasi, mimikasi va muloqot uslubini kuzatadi hamda ularni takrorlash orqali tilni bosqichma-bosqich o'zlashtiradi. Dastlab alohida tovushlar va so'zlar, keyinchalik esa iboralar va to'liq gaplar taqlid orqali shakllanadi.

Nutqni egallash jarayoni eshitish, tushunish, taqlid qilish va mustaqil qo'llash bosqichlarida kechadi. Bola avval kattalar nutqini tinglaydi va tushunadi, so'ng eshitgan so'z va iboralarni takrorlaydi. Vaqt o'tishi bilan u o'z fikrini mustaqil ifodalashni, savol berishni, javob qaytarishni va erkin muloqot qilishni o'rganadi.

Shu sababli tarbiyachi va ota-onaning nutqi bola uchun asosiy namuna hisoblanadi. Ularning ravon, adabiy va grammatik jihatdan to'g'ri nutqi bolaning talaffuzi, lug'at boyligi va nutq madaniyatining rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Taqlid mexanizmini rivojlantirishda quyidagi faoliyatlar samarali hisoblanadi:

dialog va suhbatlar;

rolli o'yinlar;

ertaklarni sahnalashtirish;

she'r va tez aytishlarni yod olish;

qo'shiqlar kuylash;

rasm asosida hikoya tuzish;

harakatli o'yinlar.

Taqlid asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarning nutqiy faolligini oshiradi, kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantiradi hamda davlat tilini tabiiy va qiziqarli tarzda o'zlashtirishiga yordam beradi.

6. Ikki tilli muhitda o'zbek tilini o'zlashtirishning o'ziga xos xususiyatlari

Bugungi kunda ko'plab maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar ikki yoki undan ortiq tilli muhitda tarbiyalanmoqda. Bunday sharoitda bola bir vaqtning o'zida ona tili va davlat tilini o'zlashtiradi. Bu jarayon bilingvizm deb ataladi va u bolalarning til rivojlanishiga o'ziga xos ta'sir ko'rsatadi.

Ikki tilli muhitda bolalar dastlab ayrim so'zlarni bir tildan ikkinchi tilga aralashtirib qo'llashi, grammatik xatolarga yo'l qo'yishi yoki bir fikrni ikki tilda ifodalashi mumkin. Bu holat tabiiy rivojlanish jarayoni bo'lib, muntazam muloqot va to'g'ri pedagogik yondashuv natijasida asta-sekin bartaraf etiladi.

Davlat tilini muvaffaqiyatli o'rgatish uchun bolaga tabiiy til muhiti yaratish muhimdir. O'zbek tilidan kundalik muloqotda foydalanish, didaktik va harakatli o'yinlarni tashkil etish, ertak va she'rlarni o'qish, qo'shiqlar kuylash hamda ko'rgazmali vositalardan foydalanish tilni o'zlashtirish samaradorligini oshiradi.

Shuningdek, tarbiyachi har bir bolaning til bilish darajasini hisobga olishi, sodda va tushunarli nutqdan foydalanishi, yangi so'zlarni hayotiy vaziyatlarda qo'llashga undashi hamda ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yishi zarur.

7. Emotsional muhitning tilni o'zlashtirishga ta'siri

Bolaning emotsional holati tilni o'zlashtirish jarayoniga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Psixologik jihatdan qulay, xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhitda bola o'z fikrini erkin bayon qiladi, yangi so'zlarni faol qo'llaydi va muloqotga qiziqish bildiradi. Ijobiy emotsiyalar esa diqqat, xotira va motivatsiyani kuchaytirib, nutq rivojlanishini jadallashtiradi.

Aksincha, doimiy tanqid qilish, qo'rqitish yoki xatolar uchun keskin tanbeh berish bolaning nutqiy faolligini pasaytiradi. Bunday vaziyatda bola gapirishdan tortinadi, yangi so'zlarni ishlatishga ikkilanadi va muloqotga kamroq kirishadi. Natijada tilni o'zlashtirish jarayoni sekinlashishi mumkin.

Shu sababli tarbiyachi va ota-onalar bolani doimo qo'llab-quvvatlashi, uning nutqiy tashabbusini rag'batlantirishi va xatolarini muloyim tarzda tuzatishi

muhimdir. Mashg'ulotlarni qiziqarli o'yinlar, ertaklar, she'rlar, qo'shiqlar va erkin muloqot asosida tashkil etish bolalarda ijobiy emotsional muhitni yaratadi.

Emotsional jihatdan qulay ta'lim muhiti bolalarning kommunikativ faolligini oshiradi, o'zbek tiliga qiziqishini kuchaytiradi hamda davlat tilini tabiiy va samarali o'zlashtirishiga yordam beradi.

1-amaliy mashg'ulot. Bolalar nutqini kuzatish

Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini kuzatish nutq rivojlanish darajasini aniqlash, yosh xususiyatlarini baholash hamda keyingi ta'lim jarayonini to'g'ri rejalashtirishning muhim bosqichi hisoblanadi. Kuzatish jarayonida tarbiyachi bolaning tabiiy faoliyatiga aralashmagan holda uning nutqiy faolligini, muloqotga kirishish qobiliyatini, lug'at boyligini, talaffuzini va fikrini ifodalash darajasini tahlil qiladi. Kuzatish natijalari bolaga individual yondashuvni belgilash hamda nutqni rivojlantirish bo'yicha metodlarni tanlashga yordam beradi.

1-amaliy mashg'ulot. Bolalar nutqini kuzatish.

Amaliy mashg'ulotning maqsadi

Pedagoglarda maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqiy faolligini kuzatish, o'zbek tilini o'zlashtirish darajasini baholash hamda kuzatish natijalari asosida bolalar nutqini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik xulosalar chiqarish ko'nikmalarini shakllantirish.

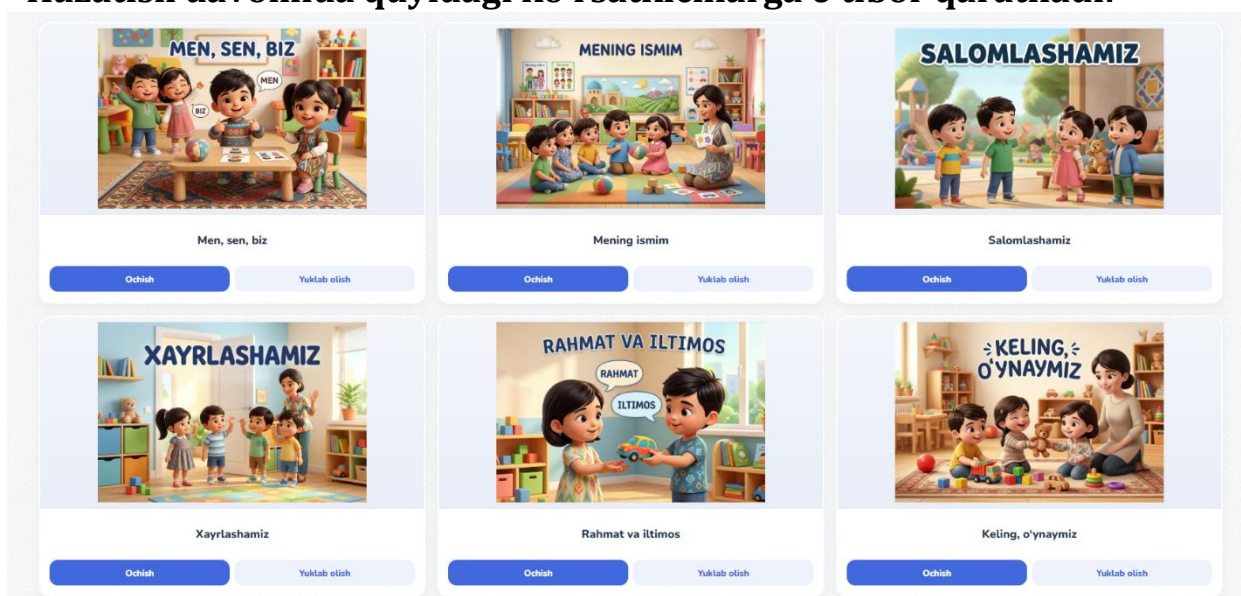
Topshiriqning bajarilish tartibi

Pedagoglar TRM Raqamli ta'lim portalining
<https://raqamlitalim.trm.uz/uzbektili/kichik-guruh.html>

«Kichik guruh» bo'limidagi «Salomlashish», «Men», «Sen», «Biz», «Mening ismim» mavzulari bo'yicha interfaol topshiriqlar bilan tanishadilar va ularni bajaradilar. Shundan so'ng ushbu topshiriqlar asosida bolalarning nutqiy faolligini kuzatadilar hamda quyidagi mezonlar bo'yicha tahlil qiladilar.

Kuzatish davomida quyidagi ko'rsatkichlarga e'tibor qaratiladi:

bolaning salomlashish va tanishish jarayonidagi faolligi;
o'z ismini va sodda ma'lumotlarni ayta olishi;
«men», «sen», «biz» olmoshlarini to'g'ri qo'llashi;
savol berishi va savollarga javob qaytarishi;
so'z va sodda gaplardan foydalanishi;
tarbiyachi hamda tengdoshlari bilan muloqotga kirishishi.

Muhokama uchun savollar

1. Bola interfaol topshiriqlarni bajarishda qanchalik faol ishtirok etdi?
2. Bola o'zini tanishtirish va muloqotga kirishishda qanday nutqiy ko'nikmalarni namoyon etdi?
3. Bolaning nutqini rivojlantirish uchun qaysi metod va mashqlardan foydalanish maqsadga muvofiq?
4. Ushbu topshiriqlarni guruh mashg'ulotlarida qanday takomillashtirish mumkin?

Kutilayotgan natija

Amaliy mashg'ulot yakunida pedagoglar maktabgacha yoshdagi bolalarning nutqiy faolligini kuzata oladi, o'zbek tilini o'zlashtirish darajasini belgilangan mezonlar asosida baholaydi, kuzatish natijalarini tahlil qiladi hamda bolalar nutqini rivojlantirishga qaratilgan samarali metod va mashg'ulotlarni rejalashtira oladi.

2-amaliy mashg'ulot. Yosh xususiyatlarini tahlil qilish

Amaliy mashg'ulotning maqsadi

Pedagoglarda **3–7** yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishidagi yosh xususiyatlarini tahlil qilish, yoshga mos nutqiy ko'nikmalarni aniqlash hamda ta'lim jarayonini rejalashtirish ko'nikmalarini shakllantirish.

Topshiriqning bajarilish tartibi

1. Pedagoglar **3–4, 4–5, 5–6** va **6–7** yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishiga xos xususiyatlar bilan tanishadilar.
2. Kichik guruhlarda har bir yosh bosqichining nutqiy rivojlanish darajasi tahlil qilinadi.
3. Har bir guruh o'ziga bir yosh toifasini tanlaydi va shu yoshga mos nutqni rivojlantiruvchi faoliyatlarni ishlab chiqadi.

Masalan:

3–4 yosh – predmetlarni nomlash, «Bu nima?», «Kim bu?» o'yinlari, salomlashish va tanishish mashqlari;

4–5 yosh – rasm asosida sodda gap tuzish, ranglar va mevalarni nomlash, savol-javob o'yinlari;

5–6 yosh – rol o'yinlar, dialog tuzish, qisqa ertakni qayta hikoya qilish;

6–7 yosh – voqeani ketma-ket bayon qilish, rasm asosida hikoya tuzish, muammoli vaziyatlar yuzasidan suhbat tashkil etish.

4. Guruhlar o'z xulosalarini taqdim etadilar va tavsiyalar ishlab chiqadilar.

Tahlil jarayonida quyidagi ko'rsatkichlarga e'tibor qaratiladi:

- yoshga mos lug'at boyligi;
- gap tuzish ko'nikmasi;
- tovushlarni to'g'ri talaffuz qilishi;

- dialog va monolog nutqining rivojlanganligi;
- savol berish va savollarga javob qaytarish qobiliyati;
- o'z fikrini izchil va mustaqil bayon etishi;
- yoshga mos nutqiy faoliyatni tashkil etish usullari.

Muhokama uchun savollar

Har bir yosh guruhida qanday nutqiy xususiyatlar kuzatildi?

1. Har bir yosh bosqichida bolalarning nutq rivojlanishida qanday o'ziga xos xususiyatlar kuzatiladi?
2. Yoshga mos nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun qaysi metod va o'yinlar samarali hisoblanadi?
3. Ta'lim jarayonini rejalashtirishda yosh xususiyatlarini hisobga olish nima uchun muhim?
4. Har bir yosh guruhi uchun qanday nutqiy faoliyatlarni tashkil etish maqsadga muvofiq?

Kutilayotgan natija

Amaliy mashg'ulot yakunida pedagoglar 3–7 yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishidagi yosh xususiyatlarini tahlil qila oladi, yoshga mos metod va faoliyatlarni tanlaydi hamda bolalar nutqini rivojlantirishga qaratilgan mashg'ulotlarni samarali rejalashtira oladi.

3-amaliy mashg'ulot. Nutqiy faollik kartasini tuzish

Amaliy mashg'ulotning maqsadi

Pedagoglarda maktabgacha yoshdagi bolalarning yosh va nutqiy xususiyatlarini hisobga olgan holda o'zbek tilini o'rgatishga qaratilgan didaktik o'yinlarni loyihalash va amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish.

Topshiriqning bajarilish tartibi

1. Pedagoglar 3–4 kishidan iborat kichik guruhlariga bo'linadilar.
2. Har bir guruh 3–7 yoshdagi bolalar uchun bitta mavzuni tanlaydi (masalan, «Salomlashish», «Mening oilam», «Ranglar», «Mevalar», «Hayvonlar», «Kasblar»).

3. Guruh tanlangan mavzu asosida bolalar nutqini rivojlantirishga qaratilgan didaktik o'yin ishlab chiqadi. O'yinda maqsad, kerakli jihozlar, o'yinning borishi va kutilayotgan natija ko'rsatiladi.
4. Har bir guruh o'z didaktik o'yinini namoyish etadi va qolgan ishtirokchilar bilan birgalikda muhokama qiladi.

Didaktik o'yinni ishlab chiqishda quyidagi jihatlarga e'tibor qaratiladi:

o'yinning maqsadi;

bolaning yosh xususiyatiga mosligi;

o'zbek tilida muloqotni rivojlantirishga yo'naltirilganligi;

bolalarning faol ishtirokini ta'minlashi;

ko'rgazmali vositalardan foydalanilishi;

o'yinning sodda, qiziqarli va amaliy bo'lishi.

Muhokama uchun savollar

1. Didaktik o'yin tanlangan yosh guruhi uchun qanchalik mos?
2. O'yin davomida bolalarda qaysi nutqiy ko'nikmalar rivojlantiriladi?
3. O'yinni yanada qiziqarli va samarali tashkil etish uchun nimalarni qo'shish mumkin?
4. Ushbu o'yinni kundalik mashg'ulotlarda qanday qo'llash mumkin?

Kutilayotgan natija

Amaliy mashg'ulot yakunida pedagoglar maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'zbek tilini o'rgatishga qaratilgan didaktik o'yinlarni mustaqil ishlab chiqadi, ularni amaliyotda qo'llashni rejalashtiradi hamda bolalarning nutqiy faolligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi samarali metodlardan foydalana oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Qodirova F.R. **Bolalar nutqini o‘stirish nazariyasi va metodikasi.** O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Istiqlol, 2006.
2. Sodiqova Sh. **Maktabgacha pedagogika.** Darslik. – Toshkent, 2013.
3. Babayeva D.R. **Nutq o‘stirish metodikasi.** O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2009.
4. Abdusamatova N.J. Nutq o‘stirish metodikasi.
5. <https://raqamlitalim.trm.uz/uzbektili>

